Ч. 287 (11.248). Львів, субота 24. грудня 1927. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 131 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

На порозі 41-ого року.

Львів, 22. грудня 1927.

Цього року минуло 46 літ від повстання „Діла", а дня 14. січня 1928 р. мине 40 літ від того часу, як „Діло" стало першим і одиноким тоді на земному глобі українським щоденником. Таким чином 1928 р. буде ювилейним роком першого українського щоденника. Нині дуже часто можна стрінутися з думкою, що преса відограє в світі великанську ролю, ролю якоїсь великодержави, а навіть більше, бо як дехто каже, то й ролю анонімової наддержави, яка своїм непереможним впливом керує густо-часто долею народів і держав. Відноситься це до великої світової преси, преси могутніх народів. Але, якщо можна порівнювати велике з малим, то сміло можемо твердити, що в нашому житті, в житті відроджуючогося українського народу преса відіграла великанську ролю, ролю непереможного впливу на формування національної психіки, національного світогляду, національної культури, словом ролю обновлювання нації, ролю різьблення новочасного національного обличча. Колиж кинути оком кільканадесять літ взад, то мабуть ніхто не заперечить, що в нас цю велику ролю виконувало майже виключно „Діло".

Приглядаючися нашому нинішньому життю, приходиться з прикрістю ствердити, що в нашій тіснішій Батьківщині, на території всіх західньо-українських земель „Діло" далі є одиноким українським щоденником. Воно, будучи незалежним органом, є згідно зі своїми традиціями як щоденник далі одинокою трибуною вільного українського слова, одиноким репрезентантом української національної думки західньої вітки великого українського народу перед Европою і взагалі перед культурним світом.

Велике лихоліття, яке переживав світ, а зокрема наші власні великі й трагічні переходи не поминули й нашого органу. Невеликий він тепер і скромний, занадто скромний, коли зважити, що це одинокий щоденник семиміліонового народу під Польщею. Перед війною було нас в Австрії далеко менше, ніж є тепер у Польщі, а всеж наш щоденник появлявся тоді на 8-ох сторінках, хоч крім нього було ще 4 щоденники і мав далеко більший тираж чим тепер. Зубожіли ми — скаже дехто. Це правда! Але правда й те, що нема нині по більших містах інтелігентного українця, який обходивсяб без преси. І тому мабуть кожний з таких патріотичних громадян купує польську (ту чи іншу) ґазету, а „Діло" йде читати на „Бесіду". Ще гірше представляється справа з нашою сільською інтелігенцією. Велика її частина тепер взагалі не читає ніяких газет, дарма, що вже й її селянське окруження не може обходитися без звязків зі широким світом і заспокоює свою потребу читанням тижневиків. Найгірше представляється справа на північно-західних українських землях. Там наша преса має дуже малий попит. А міська інтелігенція вдоволяється варшавською „За Свободу" та всякими польськими щоденниками. Словом кепські в нас перспективи для розвитку української преси. Німців у Польщі кругло два міліони, а вони мають кілька великих щоденників, що добре розвиваються і сповняють велику національну та культурну місію. Та ми не доросли до них, дарма, що нас 7 міліонів.

Зате не можна нарікати в нас на недостачу вимог і всякого роду претенсій наших громадян і установ до одинокого щоденника. До того слід замітити, що рідко передплатники нашого орґану покриваються з його критиками, яких в нас безліч. Критика добра річ, доцільна річ, але право на неї прислугує в першій мірі тим, що українську пресу чинно підтримують. На жаль, у нас діється навпаки. Та всіх критиків і невдоволених численними недостачами нашого щоденника ми заспокоюємо тим, що нам ті недостачі дуже добре відомі та що ми стараємося всіми силами їх усунути. Одначе це може статися тільки при чинній підтримці громадянства. Найважнішою підставовою умовою уліпшень, як побільшення обєму та інформаційного відділу і введення численних новин, залежить від побільшення тиражу, тобто числа передплатників.

В наближаючомуся ювилейному році 40-ліття нашого щоденника бажаємо почати його видавати бодай в обємі 6-ти сторінок, побільшуємо число кореспондентів і співробітників, підготовляємо відділ оригінальних фейлетонів української белетристики, а також наміряємо приступити до видавання безплатних літературних додатків. Робимо все, щоби на протязі 41 року існування „Діла" як щоденника, воно стало цікавішим, ріжноманітнішим та обильнішим у заспокоюванні дуже ріжнородних потреб читача, словом, щоби заініціювало у повоєнних часах нову добу, добу скріпленого перероджування нашої журналістики на краще.

За переведення намічених уліпшень беремося в тому пересвідченні, що українське громадянство всі ті наші змагання в тому напрямі щиро та всеціло підтримає. Зокрема ж віримо, що всі наші читачі та прихильники чинним зеднуванням передплатників для нашого орґану дадуть нам змогу не тільки в горі намічене виконати, але й значно перейти поза його межі.

Свідомі великої національно-історичної ролі, яку відгравав наш щоденник в українському житті цілих сорок літ, готовимося переступити поріг 41 року його існування в твердій вірі та надії, що його роля висловника чистої, незалежної національної думки, роля громадської трибуни вільного слова буде нас і в будуччині тісно обєднувати з українським громадянством і дасть нам тим самим змогу успішної праці над наміченою розбудовою.

Під омофором санації.

„Великий чоловік" і „дрібниці". — „Тяжелыя времена". — „Орендзє" Л. Черкавського й його оправдані нарікання на вшехполяків. — Вірний собі. — „Відкрите письмо" до польського уряду. — Три запити на його адресу.

В днях 12. і 13. ц. м. у львівському окружному суді розглядано справу радн. Івана Лісковацького, обвинуваченого Львом Черкавським, бувш. правительственним комісарем „Нар. Дому" за обиду чести. Обвинувачений жертвував доказ правди. І на протязі двох днів ціла низка свідків ілюструвала руйнуючу майно національної інституції господарку мандатаря польського уряду. Оборону чести Льва Черкавського взяв на себе відомий „русскій" адвокат д-р М. Глушкевич, який розпинався за цим велитнем польсько-руського духа. „Недокладности" в рахунках пояснював п. оборонець тим, що Л. Черкавський не звичайний собі смертельник, не тимчасовий адміністратор майна „Нар. Дому" з рамени польського уряду, але що він мав велику „політичну місію", перед якою адміністраційні справи є марною дрібницею.

Оперетково-примилюючі вихиляси д-ра Глушкевича в обороні госп. Черкавського викликали несмак у всіх слухачів тієї „пральні чести" і читачів щоденної преси. Д-р Глушкевич, запитаний в приватній розмові, як він міг свій адвокатський хист віддати на послуги такої людини, заслонився „тяжелими временами".

Справа радн. Лісковацького, яка перемінилася в справу Л. Черкавського, найшла свій відгомін після відложення процесу, мабуть до повиборчої доби.

Перш усього в органі „малопольських санаторів", в „Дзеннік-у Львовск-ому" найшлося „орендзє" Л. Черкавського, в якому він гірко нарікає на невдячність своїх вчорашніх вшехпольських протекторів. Мовляв, як довго він служив вшехпольській братії, так довго вона брала його в оборону, а „Слово Польске" містило його „спростування" проти „українських сепаратистів", — очевидно — за гроші. Тепер-же, коли він зблькувався з урядом, вшехпольський орган виступає проти нього. Справді, вшехполяки негарно поступили собі з Л. Черкавським. Таж вони його винайшли, давали йому маршрути, посадили його на стільці правит. комісаря, а тепер кидаються на нього. Черкавський остав чесним зі собою. Він же служив вшехполякам так довго, як довго вони були при державному жолобі. Колиж тепер при тому жолобі не вшехполяки, а санатори, то чи винен тому Л. Черкавський. Він постійно з тими, що мають владу в руках, тримаючись принципу, що хто-небудь виграв, все виграли „наші". Не годилось кидати каменем на Черкавського ще й тому, що він він жеж — так чи інакше — господарив в користь „політичної місії", а вона заключається у розбиванні українського фронту. Преців ця акція не провадиться виключно в користь санації, але і в користь „народових" партій.

Негайно після відкладення процесу до кращих часів, „русскі" противники Черкавського випустили в російській мові іменем „Русск-ої Нар. Организац-ії" відкрите письмо до „Уряду Польської Річипосполитої на руки Голови Ради Міністрів Йосипа Пілсудського".

„Низка свідків — читаємо у „відкритому письмі" — переслуханих у тій справі судом, виявила, що господарка Л. Черкавського в „Нар. Домі" була грабіжницька, бо він допустився низки зловживань та що втрати, спричинені Л. Черкавським „обществу" „Нар. Дім", досягають величезних сум, про що, як про скандал, пишуть місцеві газети... Чи правительство допустило би такий стан річей і таку руйнуючу комісарську господарку в польських установах, як Оссолінеум, фондація Скарбка й і. ? І до того, щоби в завершенні того всього, знову на днях призначений комісаром „Нар. Дому" адгерент Л. Черкавського я також прибічною радою з 5 людей. Не можемо зрозуміти того, що діється. Не можемо згармонізувати програми уряду, що змагає до оздоровлення громадського життя, з підтримкою гуртка людей з 5 осіб з Черкавським на чолі, — того гуртка, що 6. ц. м. скликав довірочне збірання селян-хліборобів по своєму доборові і навіть від них одержав „votum" недовіря... Не можемо зрозуміти заяви в суді оборонця Л. Черкавського, що останній в характері правит. комісаря „Нар. Дому" мав „політичну місію" та що він стояв понад такими „дрібницями", як касові рахунки і формальности..."

Вкінці автори „відкритого письма" домагаються відновлення статутової діяльности „культурного Общества „Русскій Народный Домъ" во Львовѣ", полагодивши рекурс того „Общества", внесений перед 10 літами.

Погоджуючись зі змістом „відкритого письма", мусимо зробити одно застереження, а саме, що „Народний Дім" не є ніяким „обществом", тільки неуконституованою фондацією, яка є власністю всього українського народу. Галицькі москвофіли, що загарбали ту фондацію, створивши згодом „общество", були тільки адміністраторами національного майна.

Виходячи з того основного, подійсного і правного становища, дозволимо собі запитати польський уряд:

1) На якій основі уряд не вводить в життя фондації українського національного інституту „Народній Дім", коли всі спірні питання рішені вже в усіх інстанціях?

2) Як довго ще уряд не допускатиме до уконституовання української національної фондації і як довго ще призначатиме тзв. правительственних комісарів з одної або другої москвофільської групи, комісарів, що з одного боку при допомозі майна культурної установи здійснюють якісь „політичні місії", а з другого при допомозі тогож майна в бурсах „Нар. Дому" ведуть денаціоналізаційну роботу, виховуючи ренегатів власного народу?

3) Вкінці хто покриє шкоди й руїну майна національної культурної установи, спричиненою такою „політичною" господаркою під опікою уряду?

Pr. 427/27. Sąd okręgowy karny we Lwowie postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10. maja 1927 Nr. 45. poz. 395 Dzup. dokonane dnia 16. grudnia 1927. przez Dyrekcję Policji we Lwowie zajęcie czasopisma „Dilo" Nr. 283 z dnia 17. grudnia 1927. z powodu że zamieszczono w tem czasopiśmie artykuł p. t. „U ramińskij Narodę" zawiera w sobie znamiona to zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z § 302 ustawy karnej, b) wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Lwów, dnia 19. grudnia 1927.

Hawel.

З життя наших установ.

„Народня Торговля" і її праця на 44. році іствування у світлі чисел.

Змагаючи до проведення в життя одноцілої кооперативної організації українського споживання в місті і селі та визнаючи потребу співпраці з другими кооперативними установами, які кооперативують українське село, веде „Народня Торговля" свою працю на трьох ділянках: організаційній, технічно-торговельній і культурно-освітній.

Організаційну працю веде „Народня Торговля" безпосередно через урядовців централі і складів і посередно, поносячи половину коштів організаційного відділу Виділу Праці Центро-Союзу і Народної Торговлі і фінансуючи роботу місцевих К. О. К., в яких діяльну участь беруть члени персоналу складів Н. Т.

У звітовім році удержувала Н. Т. окремого організатора кооператив на Лемківщину з осідком в Синоні, який працював для 48 кооператив відбувши в часі року 114 поїздок до них, зуживаючи на це 280 днів. Серед поїздок перевів він 56 ревізійних люстрацій предкладаючи люстраційні звідомлення централі.

Силами місцевих діячів і урядовців Н. Т. переведено у звітовім році шеститижневий кооперативний курс, який покінчило 20 учасників. В Самбірщині за допомогою Н. Т. місцевий О. К. О. перевів за 54 кооперативи 137 поїздок з того 79 люстраційних.

В Бродах за допомогою Н. Т. місцевий К. О. К. для 41 кооператив відбув 80 поїздок з того 21 люстраційних. В районі відбуто 5 курсів для діловодчиків кооператив, який покінчило 57 осіб. В Мостищині на 17 кооператив відбуто 13 люстрацій фінансованих Н. Т. На обидвох анкетах повітових Н. Т. була заступлена членами дирекції.

По приході до Турки Н. Т. власним люстратором алюструвала тамошні кооперативи і взяла участь в полюстраційній анкеті через свойого відпоручника.

Організаційну працю підпержувала Н. Т. матеріяльно в Золочівщині, Косівщині, Снятинщині, Городенщині і Коломийщині та Луцчині на Волині, виплачуючи на ту ціль около 12.000 зол., незалежно від вкладки до РСУК, яка винесла 11.805 зол. Загалом на цілі організаційні видала Н. Т. около 24.000 зол., в якій то кветі не зачислено платень статових урядовців і коштів подорожей в організаційних справах.

Внутрішний устрій Н. Т. спирається на статуті з року 1922 згідно з яким Н. Т. як Краєвий Споживчий Союз обєднує і правні і фізичні особи. В дни 30. VI. 1927 обєднувала „Народня Торговля" 102 кооперативи, 188 корпорацій і 5281 фізичних осіб. Серед кооператив находимо Центросоюз з цілою його підбудовою, 12 ПСК, 161 господ. спож. кооператив, 11 міських споживчих і 7 кооператив інших видів.

Уділи членів виносять 152.149.10 зол., при чому на групу кооператив припадає 76.34 прц. уділового капіталу, на групу корпорацій 0.57 прц., а на групу фізичних осіб 21.6 прц.

Стан уділів вдвоївся у порівнанні з попереднім роком, одначе все таки є невдоволяючий. Згідно з обовязуючими організаційними нормами уділи повинні виносити поверх 400.000 зол., з якої то квоти на фізичні особи припадало би поверх 100.000 зол. Мимо всіх зусиль і поступу в році 1926-27 „Н. Т." має ще й тепер два і пів раза менший уділовий капітал, якби їй при сучаснім стані членства належалося. Головні оборотові фонди „Н. Т." це позички до обороту від нашої суспільности, яка виявляє велике довіря до „Н. Т." як солідної установи. Близько в десятеро перевисшають позички до обороту стан уділів „Н. Т." відсотки виплачені вірителям на протязі року рівнаються висоті уділового капіталу. Праця чужими фондами не дає змоги відбудовувати скоршою ходою запасних фондів „Н. Т." (Вони виносять несповна 27.000 зол.), бо торічні зиски, з яких дотуються отсі фонди, не є великі. В біжучім році чистий зиск мимо ощадної персональної і річевої адміністрації виносить 16.179.79 зол. і по забезпеченню 6 прц. дивіденди в цілости перелитий буде на неподільні фонди „Н. Т.". Ікоротують доходи кооператив непомірно великі податкові тягарі і оплати на суспільні обезпеки. Перші зросли у порівнанні з попереднім роком на поверх 36 прц., останні на 10 прц.

Серед вгорі наведених умов фінансування підприємства і публичних тягарів всеж таки розрослася технічно-торговельна ділянка праці „Народної Торговлі". Торги її в році 1926-27 виносять 7,845.318.30 зол. супроти 4,268.848.53 зол. з минулого року. Зріст це на 68 прц.

Торги складів „Н. Т." виносять 4,932.925.73 супроти 2.010.862.07 з минулого року. Решта торгу це торг з кооперативами, ведений з центрального магазину у Львові — вислід співпраці з Центросоюзом. Співпраця отся, як видно, зовсім не вкоротила правильного розвою автономічної, власної ділянки роздрібного торгу „Н. Т.", який веде вона в 23 складах — супроти 19 складів з минулого року.

„Народна Торговля" ведучи власними засобами центральний споживчий магазин для підбудови Центросоюзу і з власних фондів акредитуючи Повітові Союзи Кооператив дала змогу скріпитися повітовим осередкам господарсько-споживчої кооперації, з Центросоюзові розбудувати його сільсько господарський відділ у насиленні півтора до пять рази більшім, як у попереднім році. Співпраця „Н. Т." і Ц. С. вийшла на користь цілій кооперативній організації. Шість складів „Н. Т." в місцевостях, де нема ПСК і 10 дальших її складів, які співпрацюють за згодою ПСК з кооперативами або прямо з ПСК доставили у звітовім році товару кооперативам на суму 1,378.378.44 зол. при чому великими гуртівнями кооператив були склади в Самборі, Бродах, Золочеві, Сяноці, Збаражі, Мостисках, Тернополі (сіль) і Перемишлі. Обтяження товарів для кооператив були дуже низькі. Дохід брутто на споживчих товарах виносив 2.55 прц.

Порівнуючи суму торгів „Н. Т." з безпосередно або посередно обєднаними нею споживачами виходить дальший зріст поголовного заосмотрення на 60 прц. (8 зол. супроти пересічн 5 зол. з минулого року).

„Народна Торговля" працює в торговельній ділянці на засадах кооперації. Дає високо якостевий товар по місцевих цінах, уділяє зворотів товарових від готівкових закупів, виділивши з надвижки з обороту товарового поміршу дивіденду (цього року 8 прц.) переливає решту надвижки в чому з почленами до неподільних фондів, дотує культурно-освітну роботу, яку й сама веде, працює сама і підтримує працю організаційну а все таки з легкої руки уапскує серед деяких кругів назву „капіталістичної установи"... Дух часу — дух століття мязів — не минає й „Народньої Торговлі", зачіпаючи її крилами поверховного осуду, осуду незбудованого на знанню основ **суспільної** культури.

Культурно освітну роботу веде „Н. Т." крім участи її в краєвих і повітових курсах, устроюваних для кооператив також у себе в нутрі для персоналу. Кромі практичних лекцій, ведених начальниками складів в рамени дирекції вже четвертий рік веде член її д-р О. Барилик курси заочної освіти з ділянки фахових дисциплін і кооперації. В році висилається і справляється пересічно 20 задач (в одній задачі є кілька дисциплін). З заочної освіти користало в звітовому році з добрим вислідом 92—110 осіб. Кандидатки на касієрки в часі практики мусять приготовитися до фахового іспиту, до якого належить теж іспит з підстав кооперації і історії споживчої кооперації Галицької України.

Поза постійною домашньою наукою персоналу вислала „Н. Т." в році 1926-27 трьох учеників на вечірні курси торговельні і одного помічника на висші кооперативні студії до У. Г. А. в Подєбрадах на свій кошт. Для сільських кооператив виобразувала „Н. Т." протягом року 18 діловодчиків склепарів на 3 місячній практиці у себе. Сім абсольвентів висших торговельних шкіл найшло в „Н. Т." платну практику — чотирох з них лишилося в „Н. Т." на службі. Касову практику відбуло в „Н. Т." 19 жінок, з них 8 зложило вже іспит і чотири працює в „Н. Т.", дві в Маслосоюзі. В рамени „Н. Т." продовжав інж. Ю. Павликовський третій рік безплатно науку теорії і історії кооперації на курсі жатуральнім торг. школи Т-ва „Просвіта". Курс покінчило 35 слухачів.

В біжучім році втрете обходила „Н. Т." в центрі і по всіх складах в краю Свято Кооперації, при чому персонал Н. Т. брав живу участь в хорах і театральних виставах получених з обходами свята.

Працюючи у тіснім порозумінні з українською кооперацією удержувала „Н. Т." живі звязки з Міжнароднім Союзом Кооператив і Міжнародньою Гільдою Жінок-кооператисток в Льондоні і Міжнароднім Урядом Праці в Женеві та відновила звязки з швайцарськими, з нявязала зі скандинавськими союзами споживчими. В XII. М. Конгресі Кооператив, в II. Міжнародній Конференції жінок-кооператисток, в І. Міжнародній виставці преси і пропаганди в Стокгольмі, в другім Станиславівськім Ярмарку і другій с.-г. виставі в Стрию була Народна Торговля заступлена.

Отсе були би головніші риси праці „Н. Т." в році 1926-27 — риси, які хіба ясно свідчать про характер її змагань як кооперативної установи.

Юліян Павликовський.

Дразливий виборчий терен.

Наступ на „креси". — Рефлексії і фантазії „Часу". — Подвійна мета.

Вся увага польських чинників у виборчій добі зосередковується на „кресах". Цей терен — на думку польських урядових і громадянських чинників — найкраще надається для виборчої гальопади. „Креси" — на думку польських чинників — це під кожним оглядом **res nullius**. Хто зуміє там скорше і доцільніше заметушитися, той вийде побідником. Тому то на „креси" вищирила свої зуби розхрістана санація, йдучи там під опікою адміністрації; тому то вибирається там обєднана з нею консерва, рахуючи не лише на „прихильність" адміністрації, але й на свій власний економічний натиск; тому то підходять до „кресів" польські пепеесо-визволенські махери зі своїми демагогічними обіцянками і тому то гуртується там народова реакція.

Мало полякам мандатів з їх національної території, мало їм покривдження українсько-білоруської території у виборчому законі, — їм ще хочеться загарбати мандати українського і білоруського населення.

Справі виборів на „кресах" присвячує окрему статтю краківський „Час". Мовляв, найдразливішим виборчим тереном є „східні креси" з огляду на їх соціяльне і національне уформування. У Виленщині все в порядку, бо там великий відсоток польського населення. Також Східна Галичина находиться в „спеціяльних умовах" (справді спеціяльних!). Зате в новгородському воєвідстві справа вже комплікується, а у воєвідствах поліському і волинському набирає дуже поважного характеру. При попередніх виборах на цілій лінії побідив там „меншостевий бльок". Православне населення „кресів" солідарно голосувало на лісту бльоку за намовою православного духовенства(?!), яке знову йшло на мотузку більшовицької агітації(?!). Також неясна і нерішуча політика у відношенні до „меншостей" та агітація галицьких українців причинилася до польської поразки на „кресах".

Але тепер усе змінилося. Православна церква в Польщі здобула „повну автономію і вистарчаючу єрархічну організацію", натиск більшовиї зменшився й ослаб, а польська адміністрація „зближилася до місцевого населення і зрозуміла його спеціяльні настрої і потреби". Серед такої незвичайно корисної ситуації на „кресах" єдиною чорною хмарою є уніфікаційна пропаганда галицьких українців, що поширилася на Волині і Поліссі. Та всеж таки поляки можуть мати виглядн на корисний вислід теперішніх виборів на „кресах" взагалі, а на Волині зокрема. Бо

„населення польське і католицьке Волини доходить до 23 проц., сільккиж менше-більше є жидівського населення, що живе головно в тамошніх містечках. Коли до того долаки чехів і німців, то виявиться, що українське населення зовсім не становить більшости польської Волині. Не зважаючи на те, українське населення при допомозі жидів здобуло всі мандати в двох волинських виборчих округ".

Як польські публіцисти так далі будуть поводитися з цифрами і відсотками населення, то небавом довідаємося, що на Волині взагалі нема українців. А прецінь навіть на основі польської фальшивої статистики українців на Волині є понад 70 прц., а поляків 16 прц. (в дійсности поляків є не більше, як 10 прц.).

Але йдім далі. „Час" бачить поразку поляків на Волині у виставленні кількох партійних ліст.

„Тієї помилки треба б тепер виминути, і створення одностайної польської лісти в окраїнних округах запевнить тамошнім полякам належне їм представництво, не нарушаючи прав українського населення. Розуміється ідеалом був би такий компроміс, який обєднав би голоси всіх мешканців тих просторів під гаслом оборони польської державности. Це рані є це лише перспектива будучини; тепер метою, до якої слід змагати, є *виставлення одностайної польської лісти, а опісля проведення таких виключно українських кандидатів, які стояли б на грунті польської державности*".

Отже польські чинники мають подвійну мету: 1) здобути на українській території якнайбільше мандатів для поляків при допомозі одностайної польської лісти і 2) провести від українського населення служивих мамелюків.

Під тим прапором відбувається польська акція. А ми? Чи маємо зрозуміння для цеї небезпеки? Чи протиставимось обєднаним фронтом польській одностайній акції? Чи не пора в обличчі небезпеки вийти із партійних закамарків і стати в один спільний український фронт для оборони наших всенаціональних змагань?

ВІДГУКИ ДНЯ.

Бувай ми здорова...

Мої побоювання справдилися. Найбільше дурна пісня від часів „Баванів" — „Бувай ми здорова" — захопила кабаретово-пияцький ринок. Нема у Львові каварні, бару, тінгель-тангля, де не лунали б звуки безглуздої мельодії і рівноварттних слів. Так як давніше всі затикали вуха перед нею, так тепер відчиняють серця і роти.

„Бувай ми здорова
Моя сиріточько"...

Співають це не тільки національні меншости Галичини, але навіть імпортований негр.

Що вечера в барі каварні „Лювр" чорний мистець джезбенду виломлює собі язик, щоб вимовити незрозумілі слова: „Бувей ме здохова, муя секітовьйо".

Публика шаліє з радости.

Під згуки модної пісні танцюють до загину всі: дочки Львова, Куликова, Теребовлі і інших Кориштів, сини: мамині, марнотравні, блудні і ру сини.

Хто не танцює, примикає очі і насолоджується божеською мельодією. Що за глибина почувань, що за геніяльні слова!...

— **Ślicznie** — шепче захоплено якась дама, коли останній тон завмер під склепінням бару.

— **Co to jest?** — питається сусіда.

— **Ukraińskie, ludowe!** — пояснює сусід, видно один з „**Komisji dla spraw mniejszości narodowych**".

— **O, to ukraińcy mają także swoje czerlestony?!...**

No.. tak.. właściwie nie. Ta pieśń ma w sobie dużo pierwiastków ogólno-słowiańskich a więc i polskich...

Ach, teraz rozumiem, dlaczego to dla mnie jakieś takie bliskie, takie swoje.

Негр зачинає знову... Пара за парою підноситься з крісел... Хто не танцює примикає очі...

Капельник зложив, чи підслухав другу строфу:

„Купив я газету,
Сів си до трамваю,
Бувай ми здорова
Я вже відїзджаю"...

Публика на верхах захоплення. Дами обсипають капельника квітками забуваючи на хвилю про негра. Мущини

обкидають розмріяним поглядом свої дами, забуваючи на хвилю про дівчат з бару.

А тимчасом...

Мороз на дворі тисне. Тисне як конституція, як залюблений студент, як податок.

Під дверима хати своєї мами стоїть невмирущий популяризатор модної пісні, званий у цілім Львові „Бен-Гур". Проситься до середини, але мама не пускає.

А мороз тисне...

Бен-Гур іде на стрих і там склонює до сну змучену голову. Ще в півсні ворушаться посинілі уста і по закутках стриху, разом з мороаним вітром, блукають безсмертні слова:

„Бувай ми здорова
Моя сирітонько..."

Тихне врешті пісня, стулюються уста, клеються повіки — на віки.

Біла смерть прикриває Бен-Гура морозним саваном...

Другої днини всі польські часописи з некрольогами і характеристиками творчости померлого.

А він?!...

Скромно і без тіни зарозумілости стоїть далі під „Віденкою" і співає свою пісню.

Видно довгий вік йому судився, коли його „померли".

Галактіон Чіпка.

СКАСУВАННЯ ТИМЧ. САМ. ВИДІЛУ.

Варшава, 22. грудня 1927.

На засіданні ради міністрів ухвалено розвязати Тимчасовий Самоврядний Виділ у Львові і передати його чинности поодиноким воєводам. Орєчення називає Т. С. Виділ „пережитком".

„БЕЗПАРТІЙНИЙ УРЯДОВИЙ БЛЬОК".

Варшава, 22. грудня 1927.

Чутки про творення безпартійного урядового бльоку потверджуються. Бльок називатиметься „Безпартійний бльок співпраці з урядом". Належатимуть до нього політ. угрупування, що заявляються за теперішнім урядом. Ліста цього бльоку дістане ч. 1., а головним її кандидатом буде віцепрем. Бартель.

СПРАВА КАНДИДУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ УРЯДОВЦІВ.

Варшава, 22. грудня 1927.

Мін. внутр. справ обіжником пригадує, що на основі виб. ординації держ. адм. урядовець не може бути вибраний в тім окрузі, в котрім виконує службу. Обмеження не торкається і цих, що уступили зі служби або були перенесені з округу підчас виборів, але в хвилі оголошення виборів у Дн. З., себто 5. грудня п. р., сповняли службу в данім окрузі, а то згідно з орєченням найв. суду. Про намір кандидувати до сойму чи сенату урядовець має повідомити свою нач. владу. Після виборів канд. урядовець має повідомити безпосередньо свою нач. владу про вибір або упадок кандидатури. Вибрані урядовці дістануть після оголошення вибору безплатні відпустки за час тревання мандату.

ДЕМОНСТРАЦІЯ СРСР ПРОТИ КИТАЮ.

Ворошилов над кордоном Китаю.

Москва, 22. грудня 1927.

Нар. ком. Ворошилов виїхав на Далекий Схід перевести інспекцію військових теренів між Ургою і Владивостоком. Подорож є в звязи з нотою Чанг-Цо-Ліна, що була гострим ультіматом проти ком. пропаганди в Китаю і в звязи з протикомуністичною акцією в Кантоні.

МАНДРІВКА НАРОДІВ У КИТАЮ.

Льондон, 22. грудня 1927.

В півн. Китаю страшний голод спричинив справжню мандрівку народів. Кілька мільонів людей іде в напрямі Манджурії. З провінції Шантунг утікають люди масово перед бандитами і дезертирами. В провінції Шансі голод грозить 9 міл. населенню. Ком. революція, здавлена в Кантоні, лютує в частині провінції Квантуш. Різня пригадує криваві сцени з повстання боксерів. В містечках поубивано богатших китайців. Одного кит. вченого вбили, а передше вирвали йому нігті і відрізали ніс.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Театри.

„**Коопер. Український Театр**" під дирекцією н. Стадника (вул. Шашкевича).

Перерва.

Міський великий театр:

2-его „Донна Оретта".

25-го год. 7. веч. „Льогентр'я".

26-го год. 3:30 попол. „Галька" (ціни знижені).

26-го год. 7:30 веч. „Донна Оретта".

Міський „Театр Новин":

23-го „Хай мене чорти...".

25-го год. 8:0 веч. „Хай мене чорти...".

26-го год. 3:30 попол. „Найкраща з жінок" (ціни знижені).

26-го год. 7:30 веч. „Хай мене чорти"...

Кіна.

„**Палас**": „Тайни сальону краси".

„**Лев**": „Королева сторчиків".

„**Апольо**": „Флірт з небіщиком".

„**Фатаморгана**": „Скомпромітована молодиця".

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8:85, Ню Иорк 8:84, Льондон 43:42, Цюріх 171:92, Париж 35:01, Брукселя 24:39, Медіолян 48:26, Амстердам 359:62, Прага 26:35, Штокгольм 240:28, Копенгага 238:15, Осльо 236:75, Данціг 173:70, Відень 125:46, Берлін 212:.0, Канада 8:88.

Збіже.

Пшениця двірська 47:25—48:25, пшениця селянська 45—46:50, жито 38:00—39:00, ячмінь бровар. 38:00—39:00, ячмінь на мливо 32:75—33:75, ячмінь пастівний 30:00—31:00 овес 32:00—33:00, кукурудза румунська 33:57—34:75, бараболі рафовані 5:50 6:60, фасоля біла 40—50, фасоля колірова 40:00—44:00, горох півікторія 63—69, горох полевий 40—50, бобик 33:50—34:50, сіно 7:50—8:50, солома 4:25—4:75, гречка 36:00—38:00, льон 68:00—71:00, ріпак озимий 61:50—62:50, мука пшенична 40-прц. 84:00—85:00, мука пшенична 50-прц. 70:50—77:00, мука житня 50-прц. 59:00 триск кукурудз. 5—54, мука кукур. 36:25—37:75, отруби житні 24:75 24:75, отруби пшеничні 24:75—25:25, крупи гречані 73:00—74:50, пшоно 71:25—75:25, крупи ячмінні 57—58:50, конюшина червона 235—265, мак синій 100—110, мак сивий 85—100, мішки ютові, нові 1:70—1:80, мішки уживані 1:30—1:60.

НОВИНКИ.

— **Ювилей о. архипресвітера Ол. Бачинського.** Ювилейне свято з приводу 60-ліття о. архипресвітера капітули і ген. вікарія Олександра Бачинського відбулося дуже торжественно. Після святочного Богослуження в семинарицькій церкві відбулася в салі Духовної Семинарії Академія в честь Ювилята, що пройшла з великим успіхом. У ювилейному святі взяв участь митр. Шептицький, зїхалося і до 150 учеників Ювилята. Свято закінчено многоліттєвим і спільною фотографією всіх його учасників. З приводу свого ювилею о. архипресв. Бачинський дістав таку телеграму від римської курії:

ARCIVESCOVO SZEPTYCKI, LWOW. ROMA 30 22 15 12 II. SACERDOTI ALEXANDRO BACZYNSKYJ SEXAGESIMUM SACERDOTII SUI NATALEM CELEBRANTI AUGUSTUS PONTIFEX FELICISSIMA SUAEQUE PRECATUS APOSTOLICAM BENEDICTIONEM AMANTER IMPERTIT. — Card. GASPARRI.

— **Наглядна користь клича: „Свій до свого".** В одній з попередніх чисел нашого часопису взивали ми власників реальностей у Львові, щоби приписані бляшані смітярки (пушки) замовляли в українській бляхарській фірмі А. і В. Заяць у Львові, вул. Оссолінських ч. 14. На наш заклик замовили такі смітярки у цеї фірми вже отсі власники реальностей: д-р Паньчишин Маріян, радн. К. Бандрівський, д-р Терлецький Михайло, „Захоронка" на Жовківській дільниці, д-р І. Бережницький, М. Яцик, радн. Червінський, Т-во „Труд", М. Калимон, Ол. Онисько і Т-во „Зоря". Фірма А. і В. Заяць зложила з того титулу 64 зол. як 5 проц. даток на „Рідну Школу". Це наглядний доказ, що наші громадяни повинні купувати тільки в українській фірмі, не лише йдучи за кличем „Свій до свого", але також тому, що тим самим докладають і свою цеголку під будову рідного шкільництва.

— **Новий роман В. Винниченка.** В. Винниченко, що живе тепер у Парижі, написав і готує до друку новий роман „Поклади золота" з життя української еміграції. Останній роман Винниченка, фантастична повість „Сонячна машина", вийшов саме накладом Державного Видавництва в Харкові.

— **Музичний Інститут в Самборі.** На днях відкрито в Самборі філію „Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка", в якому відбуватиметься наука в усіх ділянках музикальної під проводом фахових сил, як пп.: Барвінч, Козакевичівна і Барабецький. Вписи 1., 2., 3. й 4. січня 1928.

— **Велика пожежа в Дзікові.** Дня 21. грудня над раном вибухла пожежа в замку гр. Тарновського в Дзікові. З цінних збірок і бібліотеки, що складалася з 20.000 томів, вдалося врятувати лише половину. Підчас ратункової акції згинуло 8 людей, між ними легкоатлет Фракр, а 7 осіб було тяжко ранених. Кажуть, що огонь підложили комуністи.

— **Підвишка уряди. платень.** Справа підвишки платень урядовців увійде на порядок найближчого засідання ради міністрів, що відбудеться після свят. Зачувати, що підвишка винесе 15 проц. урядничих платень і обовязуватиме від 1. січня 1928.

— **Згоріла палата гр. Борковських.** В ночі 21. грудня згоріла в селі Бриничі (біля Теребовлі) палата гр. Борковської, матері львівського воєводи.

— **Орленко чи Орлов?** Відомий атлет Орленко, що брав недавно участь у турнірі силачів у Львові і виїхав звідси з посмаком ріжних любовних пригод, виступав на днях у турнірі силачів у Катовицях. Але там він виступав під іменем Орлова як представник Росії. (В катовицькому турнірі брали участь усі наші знайомі зі Львова, крім віденця Кавана, що здобув у Львові першу нагороду. В Катовицях першу нагороду здобув Штекер, другу — Брилля, третю — Штарс, четверту — Віллінг, пяту — Орленко). В листі Орленка до нашої редакції, в якому він спростовував вісти про себе „Газети Поранної", подався він за старшину армії У. Н. Р. і підписався: Сергій Орлов-Орленко. Дивний це старшина української армії, що виступає прилюдно як представник Росії!

Сувора зима. Метеорольоги, що віщували нам цього року суворі зиму, не помилилися. У всій Европі впали великі сніги, а студінь не минула навіть півдня. Метелиця спаралізувала на мент нормальну залізничу комунікацію у всій середній Европі. Навіть до Відня та Берліна прийшли тими днями деякі поїзди опізнені на 2 години. Німецький метеорольог Брісхорн ставить для Австрії таку найближчу прогнозу: 24-го вітер, мрячно, сніг і дощі, 25-го, 27-го і 30-го захмарене небо, не виключена сніговиця. 26-го і 31-го хуртовина. Приблизно 22-го неприємна погода. Слід додати, що над Атлянтійським Океаном гуляють великі бурі. Навіть Париж має 10 ст. зимна, а Марсейль 5 ст.

— **Епідемія дифтериту.** Окрема постійна комісія міжнародньої гігієни у Женеві, стверджує, що в зимових місяцях зросла в середній Европі нова форма грипи. Є це епідемічна хвиля дифтериту. Від кількох тижнів скількість випадків недуги значно зросла в усіх країнах, а в Берліні, Долішній Австрії навіть позамикали деякі школи. І Львова також ця недуга не оминула.

— **Нова комета.** Гамбурська астрономічна обсерваторія повідомляє про відкриття комети першорядної величини. Догадуються, що є це та сама, яку давно вже заприміти австралійський астроном Уельруп. Вона покищо неохрещена.

— **Нащадки султана.** Губернатор міста Алепо і інші місцеві органи розписали добродійну збірку на внуків бувш. турецького султана Абдуль Азіза, що находяться в крайній нужді. Абдуль Азіз, султан від 1830 до 1876 р., покинув Туреччину примусово разом з рештою членів династії Османів у 1924 р.

— **Сучасні факіри.** В Бадені арештували 26-літнього кельнера Бруннера, коли він хотів замінити свій подертий плащ на гарний зимовий. А що він не хотів іти в „холодну", зїв срібну ложочку, щоби його мусіли відставити до шпиталю. У шпиталі виявилось, що в його шлунку лежить ще золотий перстень, шпилька, взята в нас приятелькою і кілька кусків скла. Бідолаха, що був професійним вломником, мусів уже частіше пробувати попасти в шпиталь замісць до вязниці коштом свого шлунка.

— **Король з ласки дипльоматки.** З нагоди відвідин у Льондоні короля Іраку, Файсаля І., англійська преса пригадує, що цей король завдячує свій престол виключно одній англійці. Є це донька одного із великих богачів Англії, власника фабрик заліза Белли. Ця дама, що померла минулого року була одним із найбільших знавців відносин на Близькому Сході. Поетка та письменниця, вона студіювала в Месопотамії археольогію, знала арабську мову і прийшла в 1915 р. доручення від англійського уряду поїхати туди як дипльоматка. Її знайомість обставин і людей, а при цьому небувала побожна сміливість рішили про долю Іраку. Міс Бель уміла зєднати собі симпатії місцевих арабських племен і стати приватною дорадницею того, кого вона вибрала на короля: Файсаля.

— **Сучасні князі.** У франц. містечку Мелен судили тими днями за волокитство та легкосерді довги князя Фердинанда Бурбона, сестрінка еспанського короля і його адютанта маркіза Зужейта. Оба ці достойники від року змінюють готелі і міста, скрізь позичають гроші і... виїзджають далі. Нашадок франц. королів боронився дуже просто та щиро. Він дістає щомісяця від своєї сестра княгині Кристини 2000 пезетів, які йому безумовно не вистачають. Тому він мусить робити довги, але має добру волю їх віддати. До Мелен приїхав він після 8 денної подорожі автом по ріжних містах і не мав 2000 фр., щоби заплатити за цю приємну, але коштовну подорож. Князь мав у суді судового адвоката. Суд звільнив його, а засудив на 3 міс. вязниці тільки його адютанта, виходячи мабуть із міркування, що адютант такої великої „риби" повинен мати собі за честь платити всі його довги, а коли не має з чого, нехай не дозволяє чистокровному князеві вести таке життя.

— **Інтерес і література.** Гарне данське містечко Гельзінгор попало у велику халепу. Місцевий туристичний клюб мав поетичну ідею, щоби відсвяткувати 600-ліття істнування міста, але не так по-домашньому, а на ширшу скалю. На цьому можна було заробити. Головно тоді, коли зїдуться на це свято чужинці. А зїхатись можуть ось з якої причини: їм можна показати славний гріб Гамлета, про якого чейже знає не тільки Европа, але й Америка, що він помер, як рішив Шекспір, у Гельзінгорі. І хто зна, чи до цього містечка не зїхались би десятки тисяч цікавих з усього світа, а пієтизму для Шекспіра, щоби поглянути на могилу одного із найцікавіших героїв світової літератури, якби копенгагенська преса була більше дискретна. Безпосередно перед самим ювилеєм хтось із злобних критиків школи Брандеса зважився прилюдно подати до відома світові, що в Гельзінгорі нема не тільки могили Гамлета, але навіть грудки землі із його гробу. Так пропав увесь ювилей міста, яке витратило величезні суми на приготування, сподіючись тисячів чужинців. Міська рада подає в суд туристичний клюб за відшкодування; клюб — обвинувачує ювилейний комітет; комітет — міську раду. Малярі, архітекти, інженіри, всі домагаються грошей за замовлення. А місто не мало з чого цих грошей стягнути. І тепер питається словами Гамлета: „Бути чи не бути? — ось у чім питання".

— **З подружих рекордів.** Із „Красної Газети" довідуємось про небанальну пригоду одної 18-літньої дівчини, яка вміла незвичайно використати нові закони про подружжя та розводи. У січні цього року, вона прийшла в Ленінграді заресструвати своє подружжя з якимсь Удальцовим. У марті вона явилась в тім самім уряді із заявою, що розводиться. При цьому-ж додала, що вона виходить за брата свого мужа теж Удальцова. У жовтні вона явилась утретє із такою заявою: вона розводиться із одним Удальцовим і виходить за другого. Це був третій брат. „Красная Газета" не пише, чи братів Удальцових нема ще більше. А жаль, бо ми знали би яке буде четверте подружжя цієї дівчини непостійної, постійно привязаної до одної родини.

— **Світова всячина.** Пропав без звістки спортсмен Жербо, що вибрався у подорож довкола світа на кораблі і доїхав уже з Франції до Полінезії; останній його слід був на східнім побережі Африки. — У Будапешті відкрили у великій скількости фальшиві мадярські банкноти, сфабриковані міжнародньою шайкою в Брюселі. — У Бріндізі, при будові водопроводів, віднайшли чудовий бюст Мінерви, в якому зникшена тільки частина шолому і кінчик носа. — Китайський уряд рішив, що з огляду на ощадність можна скасувати своє посольство у Відні, яке заступатиме посол у Берліні. — У Мерані арештували жінку, яка 8 літ держала замкнену свою 18-літню доньку у темній кімнаті. — Четверох молодих німців, що вибрались із Гамбурга довкола світа яхтом 2-го січня 1926 р. вернулися назад, переїхавши 34.000 миль у 600 днях, всі при здорові. — Вільгельм II. виграв процес із театральним підприємством „Піскатор", який не зможе на майбутнє у п'єсі „Распутін" виводити його особи як дієвої. — Помер д-р Фрідріх Кляйнвехтер, бувш. проф. черновецького університету у 90 р. життя, відомий економіст.

— **Спростування.** В імя правди прошу помістити в „Ділі" спростування новинки з 9. XII. 1927 ч. 275 під заг. „До чого веде москвофільське засліплення?" А

саме: Неправдою є, що брилівське віче в Товмачі в дні 4. ц. м. відбулося за дозволом і згодою о. Слободяна, а правдою є, що з тим вічем я не мав нічого спільного. Льокаль на це віче віступив з монополій чисто матеріяльних виділ читальні Качковського, до котрого я не належу і мене за згодою і дозволом ніхто не питав. Неправдою є дальше, мовби я ставився з ворожістю до українського національного руху, бо маючи в своїй парохії також дві читальні „Просвіти“, піддержую їх матеріяльно і морально, лагодячи по змозі міжпартійні терти своїх парохіян. — **о. Іван Слободян**, парох Товмача.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Загальні Збори Пов. Тов. Кред. в Тернополі. Український Банк в Тернополі. Повторення старих історій). В суботу, дня 10. грудня 1927 р. відбулися Надзвичайні Загальні Збори Повітового Товариства Кредитового в Тернополі, скликані в цілі ухвалення зміни статуту. Товариство мимо безнастанних атаків і споривань з боку горстки деяких тернопільських, читачам „Діла“ відомих, інтелігентів і мимо їх неперебірчивої демагогії, що змірала до захоплення одної з найповажніших наших кредитових установ в краю у свої руки, розвивається дуже добре. Істнує воно від початку 1899 р. і за рік буде обходити 30-літній ювилей свого істнування. Перед війною числило воно понад чотири тисячі членів і від 20 літ є власником величавої будівлі при принципальній вулиці в Тернополі, зовсім вільної від всяких гіпотечних тягарів. В наслідок девальвації пропали всі значні резервові фонди товариства і товариство свою працю в р. 1924 розпочало на ново майже з нічим. Тоді остало всего стокількадесять членів, що доплатили уділи. В додатку від кількох літ згадані місцеві інтелігенти, що нічим не причинилися до розвитку товариства, хотіли його захопити у свої руки. Кожні майже загальні збори в останніх роках є видовищем небувальних і диких авантур з їхнього боку. З правила намагаються вони розбивати збори і не допускати до правильного розвитку товариства тому, що воно не є в їх руках.

Подібно було і дня 10. п. м. Товариство має невідповідний статут кооператив вищого ступня, який вповні не відповідає потребам товариства і який безумовно належало змінити і перетворити кооперативу на товариство чисто кредитово-банкове. В тій цілі Надзірна Рада доручила членови Управи д-рови Ст. Баранови виправцювати окремий статут, щоби на опі передовсім кредитово-банкові інтереси і унеможливлював на будуче немилі історії на загальних зборах, які досі аранжували згадані інтелігенти, що їх виключено з товариства за їхню шкідливу для нього діяльність. Вкінці належало усунути ще одну причину бурливих зборів в той спосіб, щоби справа обсади Управи не належала вже більше до компетенції загальних зборів.

З поміж 508 членів явилося на збори 111. Зборами проводив голова Надзірної Ради проф. Іван Боднар, на якого сипляться головно атаки тернопільських невдоволенців. Статут реферував член Управи д-р Степан Баран і відчитавши його в цілости, виказав причини, чому дотеперішній статут належить змінити. Передусім змінено фірму і товариство на будуче буде зватися **Український Банк**, кооператива з обмеженою порукою в Тернополі. Метою банку є виключно справи кредитово-банкові в розумінні розпорядку президента з 27. грудня 1924 р. Рада Надзірна складається з 9 членів і 3 заступників, вибираних щороку по 3 на протяг трьох літ. Дирекцію іменує і усуває Рада Надзірна, а урядовців Дирекція. Новиною в цілій українській кооперації кредитовій в Польщі є введення інституції представників замість загальних зборів після постанов арт. 51 кооппер. закону. Референт д-р Баран виказав всі користи нового статуту і поставив внесення на його принятя. П. Василь Болюх з Кутковець заявився за приняттям цього статуту без дискусії в цілости, тимбільше, що проєкт цього статуту одобрив Ревізійний Союз Українських Кооператив. Тому, що дотеперішній статут вимагає присутности найменьше одної пятої части загалу членів і найменше трьох четвертих голосів присутніх членів, а голосуванням через підношення рук не можна було точно ствердити скількости голосів, бо деякі члени мали по два і по три голоси, проф. Боднар зарядив поіменне голосування, при якому на 104 присутніх членів величезна більшість, бо аж 94 заявилася за повною зміною статуту в редакції, предложеній д-ром Бараном, а тільки 10 заявилося проти зміни статуту, супроти чого проф. Боднар як предсідник зборів ствердив, що проєкт зміни статута — яким товариство розпочинає зовсім новий період життя — в цілости важно ухвалений і замкнув збори при гучних і довготріваючих оплесках величезної більшости присутніх. Це викликало негодування у кількох невдоволених і вони счинили величезну бучу, що тріваля довший час і викликала обурення і негодування присутніх. Є це остання буча, бо збори по новому статуті будуть вже вільні від цеї тернопільської лави.

Українському Банкови віддано вже його будинок до ужитку і на днях зачне він там урядувати у власних відновлених бюрах. — **Тернопільський.**

З театру.

„Хай мене чорти...“ Оперетка в 3 відслонах.

У вівторок пройшла в „Театрі Новин“ з успіхом нова оперетка під поданим вгорі наголовком — продукт двох авторів-лібретистів: В. Леона і Г. Райхерта, в музичній обробітці Л. Райхвайна. Якнебудь ця оперетка, як і інші фабрикати, що приходять до нас в останньому часі з Відня, не виявляє нічого маркантно оригінального ані щодо змісту ані щодо музики, то завдяки добрій режисерії, бездоганній грі акторів і гарним декораціям, а передовсім оригінальним танцям балету, вона все таки вдержиться довший час на сцені. Бо нижчиша публика, що пі опадає за опереткою, вдоволяється вже кількома добрими дотепами і двома-трьома легкими, „солодкими“ мельодіями, особлиио, коли чує їх з уст своїх любимців. А коли ще ціла обстановка оперетки полонить публику своїм богацтвом фарб, декорацій і костюмів, то успіх такої оперетки запевнений.

Так було і передучора. Не зміст і не музика рішили про добре приняття оперетки „Хай мене чорти...“, а самі її другорядні її акцесорії. Бо крім двох гарних мельодій, які вбилися всім в память, і крім доте ної ролі магіка-телепата (яку в діграв Татшанський, вставленої зрештою зовсім штучно в акцію оперетки, нема в ній нічого, що заслугувало би з якогобудь погляду на більшу увагу. Сюжет оперетки, що закравував на сензацію, фантастичний, є собі здавна оклепаний, навіть банальний, хоч, правда, в оперетці рідко подибуваний. Батько, що прокидається чортом, щоб купити собі зятя, а своїй улюбленій доні чоловіка — не такий уже рідкий тип у наших часах! Алеж він в наших обставинах прокидається звичайно — ангелом...

З поодиноких сценок випала дуже добре, як сказано вище, епізодична поява Татшанського в ролі магіка. Сцена на перегонах у І. дії, відіграна дуже добре, не зробила відповідного враження мабуть тому, що артисти були обернені лицем на салю і що сцена мала місце на початку акції. Інші сцени були без закиту. Зате виступи балету, зокрема „Живкахляр“, „Дим з папіросок“ (марева) й акробатичні „Пісоти чортиків“ подобалися незвичайно. На першій виставі докучав дещо суфлер. *І. Н.*

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

В. Чубатий: **„Воскресення“**, песа на 4 дії. Переклад В. М. Накладом Вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека“ в Тернополі. Львів - Тернопіль - Ню-Йорк 1927, ст. 40, форм. 8°.

„Трьох до вибору“, комедія на 3 дії. На українську мову переробив В. Мартиневич. Накладом Вид-ва „Подільська Театральна Бібліотека“. Львів-Тернопіль-Ню-Йорк 1927, ст. 40, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ:

„Ельпіс“, книжка II. Праці професорів православного теольоґічного виділу при варшавському університеті. Варшава 1927, ст. 208, форм. 8°. В журналі друкують статті по польськи, по українськи і по російськи.

„Ельпіс“, книжка III. Варшава 1927. В тій книжці нема ні одної статті по українськи, а є лише польські та російські наукові нариси, хоч і відносяться до української історії, ст. 124, форм. 8°.

„Жіноча Доля“, двотижневик для українського жіноцтва ч. 24. Коломия, 15. грудня 1927. Начальна редакторка О. Киселевська.

„Наш Приятель“. Рік VII, ч. 4. За грудень 1927. Львів, ст. 72, форм. 8°.

„Господарсько-Кооперативний Часопис“, орган Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Рік VII, ч. 49. Львів, 7. грудня 1927, ст. 16, форм. 4°.

„Кооперативне Молочарство“, орган Маслосоюзу. Рік II. Львів грудень 1927 ч. 12. Виходить щомісяця, ст. 12, форм. 4°.

„Зиз“, журнал сатири і гумору. Рік IV, ч. 14. Львів, 15. грудня 1927. Редагує Ленко Легкий.

„Przegląd Polityczny“, czasopismo poświęcone zagadnieniom polityki zagranicznej. Warszawa. Październik 1927. Tom VII. Zeszyt 2. ст. 118, форм. 8°.

„Slovansky Prehled“ sbornik pro poznavani polityckeho, hospodarskeho, socialneho a kulturniho zivota slovanskych statu a narodu. Redaktor: A. Cerny. Cislo 7. Rocnik XIX. Praha 1927.

Revue Internationale des Institutions economiques et sociales. Publication mensuelle. XVIII-e Annee. Septembre 1927, Nr. 8. Roma.

„Promethee“, orgene de Defense Nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. Deuxieme Annee Nr. 13. Décembre 1927. Paris.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:
Підкамінь:
23. XII. Гейша.

Комунікат Комітету для вшанування 10-ліття смерти Івана Франка. З огляду на малу скількість проєктів які наспіли на конкурс, рішив конкурсовий суд на засіданню дня 15. грудня ц. р. продовжити речинець конкурсу на проєкт нагробника на могилу Ів. Франка до дня 1. березня 1928 р. до год. 12-ої в полудне. Ближчі інформації можна одержати в канцелярії Т-ва „Просвіта“ Львів, Ринок 10/II. — За Комітет: *М. Галущинський* голова. 2-3

Молочарський курс улаштовує Краєвий Молочарський Союз в Стрию в часі від 20. січня до 1. травня 1928 р. Навчання безплатне. Кошта удержання около 2 зол. денно. Будуть приймані кандидати в віці від 18—30 літ. Першенство мають 1) Кооперативні молочарі з молочарською практикою, 2) абсольвенти середних і низших господарських шкіл, 3) абсольвенти фахових або середних шкіл. Подання слати на адресу Маслосоюзу Львів вул. Косцюшка ч. 1а) найдальше до дня 10-го січня 1928. Ближчі відомости в інших українських часописах. — *Дирекція Маслосоюзу.* 1147 2-3

Хто? Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок
Де? Львів, вул. Мохнацького 12
Коли? 1. і 2. січня 1928 р. цілий день
Що робить? . . . . . . **ямаркує**, — по дешевій ціні торгує: — Масло, мак, муку, пшеницю, — Суш, мід, яйця, паляницю, — Напитки і мармеляди, — Тіста, цукри, чоколяди, — Індики, гуски і кури, — А як вбють що наші Тури. — Може й будуть дикі звірі: — Цап, кабан чи заяць сірий. — Словом — все, усе на свята — В нас купуйте сестри, брата! — А хто хоче стріб-вати — Щастя, може льос узяти. — І за гріш який там марний — *Виграти* дарунок гарний. — А весь прихід ярмарочний, — Весь наш труд передсвяточний, *Все на Рідну Нашу Школу, — Для української дітвори.*

Пригадується, що Загальні Збори Т-ва „Союза Українок“ відбудуться дня 24-го XII. ц. р. в год. 10. передпол. в салі „Бесіди“, Рутовського 2 Л. — Головний Виділ Т-ва „Союз Українок“ у Львові. 1-2

З Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові. Пригадується, що зїзд делеґатів філій нашого Т-ва при співучасти представників українських центральних установ, а також духовенства, учительства, жіноцтва, пласту, преси і т. д. відбудеться в неділю 25. ц. м. у вел. салі „Української Бесіди“ (Рутовського 22, I. пов. „Народ. Дім). Кожна філія обовязана вислати свого делеґата. На порядку нарад зїзду дуже важні справи. — *Головна Рада.*